

Panoràmica de Bel

Buscarró des de Rossell

Cabres salvatges

Vistes des de la Pena de Bel

Mines de Ferro

Pena de Bel

Parc natural de la Tinença de Benifassà

El Parc Natural de la Tinença de Benifassà, situat a la comarca del Baix Mestrat, al nord de la província de Castelló i fronterer amb Catalunya, comprèn la totalitat del territori històric de l'antiga Tinença del monestir cistercenc de Santa Maria de Benifassà, territori que li va ser atorgat per Jaume I amb motiu de la fundació de l'esmentat monestir. Els pobles que formaven aquesta tinença eren: La Pobla, Ballestar, Boixar, Castell de Cabres, Bel, Fredes i Coratxà.

Rossell, que actualment forma part del Parc Natural, encara que no formava part de la tinença històrica, hi està inclòs ja que les seues característiques geològiques, morfològiques i ecològiques fan que forme una unitat amb les antigues possessions del monestir. A més, les relacions econòmiques i socials de Rossell amb els pobles de la Tinença sempre han estat molt properes i semblants. Aquest conjunt de característiques permeten a Rossell ser l'enllaç entre els pobles de la Tinença pròpiament dita i la plana litoral.

El Parc Natural de la Tinença de Benifassà, constitueix un dels territoris més inalterats en els aspectes mediambientals que resten a la Comunitat Valenciana. Els seus entorns amb una gran biodiversitat tant botànica com faunística, li donen un gran valor científic i els seus paisatges trencats i poc alterats per la mà de l'home constitueixen un plaer per la contemplació.

En la seva geologia s'alternen impressionants moles calcàries (la Pena de Bel, el Buscarró, la mola del Mangraner, la mola del Fitó, el solà d'en Brull) amb llargs i fondes barrancades (el barranc de Bel, el barranc de la Pobla, el Mangraner, la Tenalla, la Fou).

La vegetació presenta molta diversitat d'espècies. Boscos de carrasques, roures, pins negrals i pins rojals,

Mas de n'Insa i Serra de l'Esquetxó

aquests últims amb un sotabosc de boix i grèvol, estan acompanyats per altres plantes de menys alçada però no menys interessants botànicament, alguna d'elles endèmica del territori.

La fauna també és rica i diversa. Àguiles, voltors, esparvers i astors destaquen entre les aus rapinyaires. El teixó, la rabosa i el porc senglar, són alguns dels mamífers que habiten el territori. Però sens cap dubte l'espècie animal més emblemàtica és la cabra salvatge (*Capra pyrenaica hispanica*), a la que és fàcil de poder veure recórrer amb gran facilitat la trencada orografia.

El terme municipal de Rossell, que avui en dia inclou l'antic terme de Bel, ocupa la part sud del parc natural. Els senders que recorren el seu terme van constituir durant molts anys la xarxa que possibilitava la comunicació dels pobles de la Tinença entre ells mateix i la resta de pobles de la plana i la costa. Aquests senders els van fer servir gent, mercaderies i ramats. Avui en dia, són recorregudes per caminants que poden gaudir d'un territori que encara conserva molt bona part de la seua riquesa natural.

Cova Fumada

Vultur

Vistes des de la Moleta del Terme

ROSSELL

Rossell situat al Nord del País Valencià, al Nord-Oest de la comarca del Baix Maestrat i al límit amb el Principat de Catalunya. Es troba en un enclavament privilegiat, ja que és la porta d'entrada a la Tinença de Benifassà. Té una extensió de 75,26 km² i una població pròxima als 1.200 habitants.

El municipi està format per tres nuclis de població: el més gran, Rossell, que ocupa el centre del terme; a la part oriental, tocant amb el riu Sénia, el llogaret de Les Cases del Riu; i a l'extrem Nord-Oest, Bel. A més, escampats pel terme hi ha gran quantitat de masos que van estar habitats fins a la meitat del segle XX, els quals, quan es troben a la vora del riu són coneguts com a molins.

Els orígens poblacionals de Rossell es remunten a èpoques ibèriques. La seua Carta de Població fou concedida per Hug de Follalquer, mestre dels Hospitalers, l'any 1237. Primer va formar part de la Batllia de Cervera, que després fou traspassada, el 1317, a l'ordre de Montesa, senyor de Rossell fins al segle XIX. És especialment important la participació de la població en la Guerra dels Segadors, moment en què fou incendiat, i també en les Guerres Carlistes.

El petit poble de **Bel**, d'origen islàmic, ofereix una imatge compacta al bell mig de la natura en estat pur. Fou conquerit per Jaume I i estigué sota el domini del Monestir de Benifassà, a l'abat del qual pagaven els dos terços del delme de totes les collites i ramats. El 1705, Felip V va fortificar el poble i el 1971 va ser annexionat al terme de Rossell.

El llogaret de **Les Cases del Riu** situat a la vora dreta del riu Sénia i tocant a la població del mateix nom. Actualment, alberga el contingent industrial més important del municipi. Sembla ser que, va créixer a redós del Molí Rossell, que pertanyia al Comú de la Vila. De segles enrere procedeix tota la infraestructura (els molins) relacionada amb el tractament dels cereals, el paper i l'electricitat.

Edició 2011
www.rossell.es
e-mail: turisme@rossell.es
Tel. 977 57 13 82
Fax 977 57 12 02
12511 Rossell (Castelló)
Mestra Sainz, 29 - 31
Albert Rot
Mando Andreu

www.benifassa.es
www.rossell.es

Ajuntament de Rossell 977 571 202
Ajuntament ..... 977 571 321 / 062
Guardia Civil 977 571 078
Consistori mèdic 977 571 078
Urgències (Traiguera) ..... 964 495 223 / 152
Hospital Comarcal 964 477 000
Emergències 112

Agència de Lectura
Casa de Cultura
Camp de futbol
Centre Cívic "Molí Vell"
Frontó
Llar de Jubilats
Piscines municipals (de juny a agost)
Mercat setmanal (dimecres i dissabte)
Piscines municipals (de juny a agost)
Pista poliesportiva

Serveis

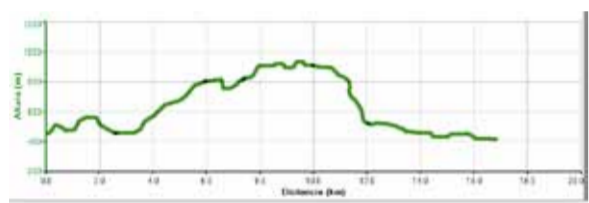
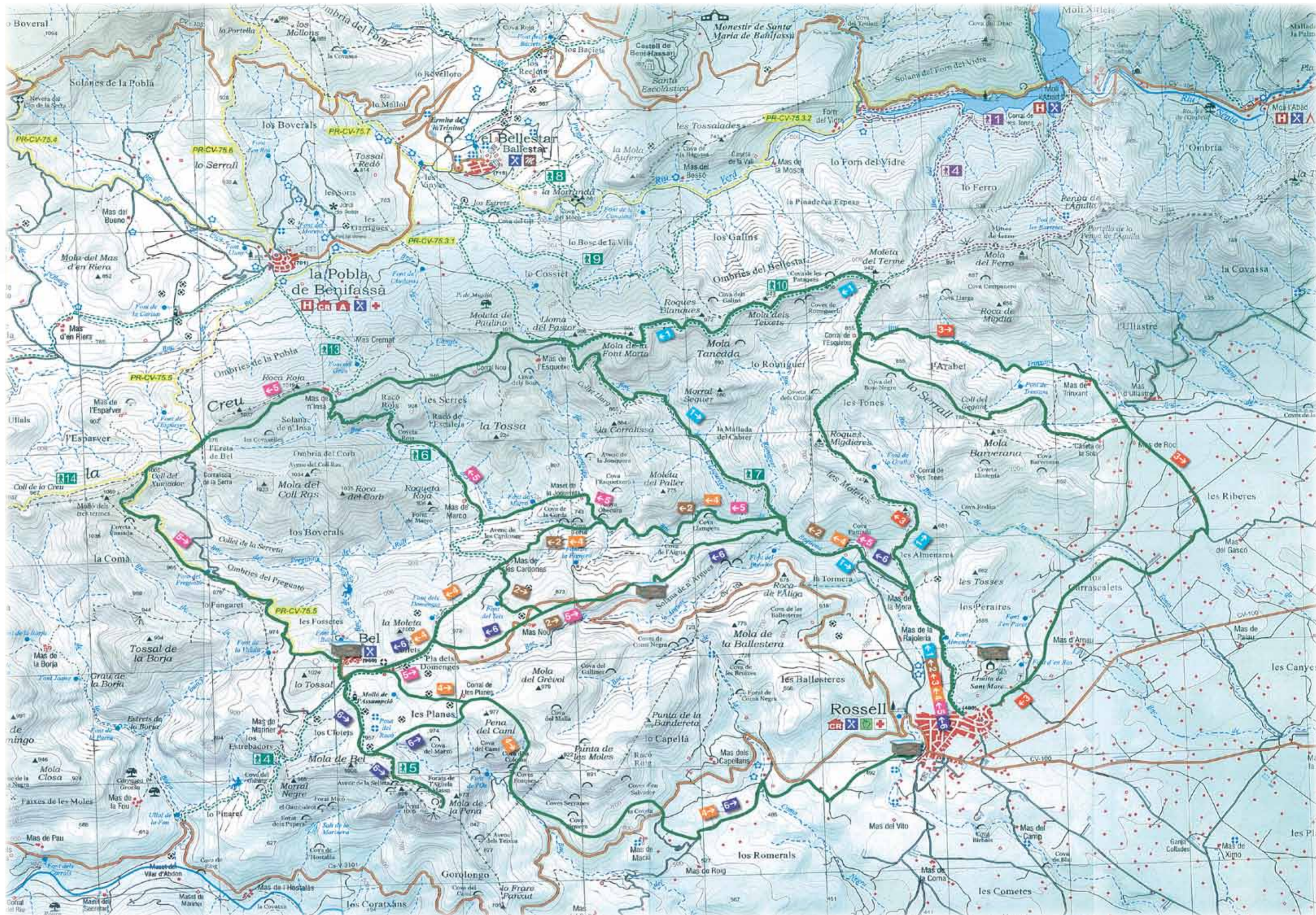

Vista de Rossell

Senders de Rossell

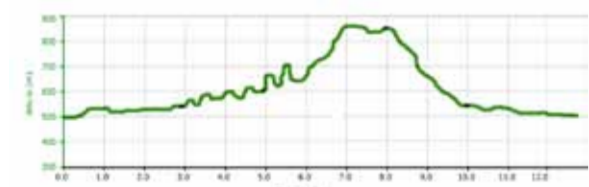
SENDER 1

Comença junt a les escoles de Rossell, agafant el camí que puja a l'Ermita de Sant Marc, a pocs metres es desvia a l'esquerra per seguir el camí del Mas de la Mora, passant per la Font de l'Almenara. En arribar al Mas de la Mora, deixa el camí per seguir a la dreta per un sender que puja fins a les Moletes. Si volem podem desviar-nos a la dreta per a veure les Mines de Ferro i tornar. Des de les Moletes continuem pel mateix sender, seguim pel crestall de la Serra amb vistes panoràmiques del Barranc de les Tones a la dreta i a l'esquerra del Barranc del Romiguer, a la nostra esquena la plana litoral i al front la Serra de l'Esquetxe.

Arriba al Corral de l'Esquetxe o de les Tones, allí conflueix amb el sender 3. Un curt recorregut per un tros de pista i pujant fins a la Moleta del Terme, que ens ofereix una magnífica vista del barranc de la Pobla i dels Ports de la Sènia i Fredes.

El sender gira cap l'Oest i coronant la serra de l'Esquetxe transcorre pràcticament paral·lel a la pista que va des de Bel passant pel mas de n'Insa i mas de l'Esquetxe, arriba al corral de l'Esquetxe o de les Tones. Aquest tram ofereix magnífiques vistes, a la dreta la vall de la Pobla i els Ports de la Sènia, Fredes i el Boixar.

Abans d'arribar al mas de l'Esquetxe el sender gira cap al sud i baixa pel barranc de l'Esquetxe i conflueix amb el barranc de Requena, allí coincideix amb els senders 2, 4, 5 i 6. Seguint la llera del barranc, arriba al mas de la Mora, des d'allí resseguint el camí de l'anada torna a entrar a Rossell.

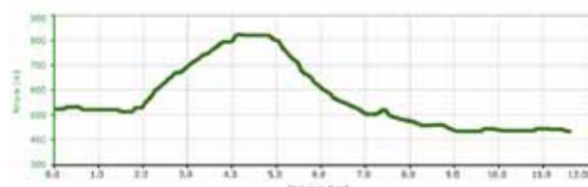

SENDER 2

Recorregut comú amb els senders 1, 3, 4, 5 i 6 fins al mas de la Mora.

Mas de la Mora, a la dreta els senders 1, 3, a l'esquerra els senders 2, 4, 5, 6 que segueixen la llera del barranc del Requena o de Bel. Més endavant, a l'esquerra, es separa el sender 6 i a la dreta el 2 juntament amb el 4 i 5 segueixen el barranc passant per la cova Llampera i la cova de l'Aigua. En la confluència del barranc de Bel i el barranc de la Jonquera, es separa a la dreta el sender 5. El 2 juntament amb el 4 es separen a l'esquerra i abandonant la llera del barranc pugen al mas de les Cardones.

Mas de les Cardones, a la dreta es separa el 4, a l'esquerra continua el 2 que travessa la carretera Bel - Rossell, i empalment amb els senders 5 i 6 baixa per l'antic camí de Bel a Rossell, fins trobar-se amb el barranc de Bel o Requena i seguint el curs del barranc arriba al mas de la Mora i d'aquest a Rossell.

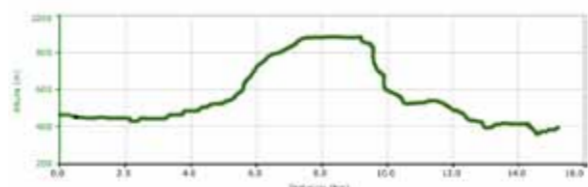
SENDER 3

Recorregut comú amb els senders 1, 2, 3, 4, 5 i 6 fins al mas de la Mora.

Mas de la Mora, a l'esquerra el 2, 4, 5 i 6, a la dreta el 3 i 1, tots dos amb recorregut conjunt fins al corral de l'Esquetxe o de les Tones, aquí el 3 es separa amb dues variants:

- pel crestall de lo Serral baixa al pla on es junta amb la variant b)
- baixa seguint el fons del barranc del Trinxant, passant pel mas del mateix nom. Més endavant, es troba amb la variant a)

Ja conjuntament recorrent els camins de la plana, entre oliveres, pujant als Carrascalets i per la font d'en Ros i el cementeri, entra a Rossell.

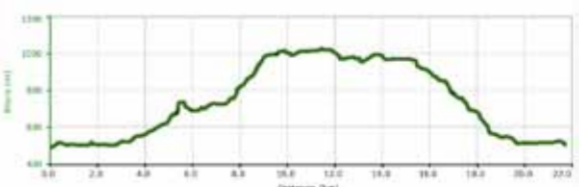
SENDER 4

Mateix recorregut del sender 2 fins al mas de les Cardones. Mas de les Cardones, a l'esquerra, sender 2 (Sud) i a la dreta, sender 4 (Oest).

El sender va cap al poble de Bel fins trobar-se amb la carretera de Bel a Rossell, empalment amb el recorregut 5 i 6, en arribar al cementeri de Bel girem cap l'esquerra, passa per davant del cementeri i segueix fins el dretú corral de les Planes, durant el trajecte quedaran a la nostra vista les dos moles que formen la Pena de Bel.

El sender baixa fins trobar la cova dels Coloms, i ens ajuntem amb el sender 6 que ve de la Pena, i tots dos itineraris seran comuns fins arribar a Rossell.

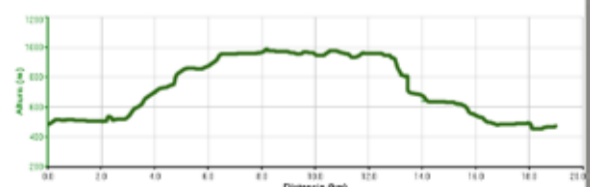
Estem al Racó del Mas de Macià. El sender més elevat que la pista ens portarà en paral·lel per dalt de la carretera de Rossell a Vallibona, el mas de Macià ens queda baix a la dreta. Un poc més avant, el sender creua la carretera, deixant a l'esquerra el mas de Macià, continua en direcció Est cap a Rossell i baixant pel Collet de la Dolça, travessa el riu de Requena i entra a Rossell.

SENDER 5

Recorregut comú amb el 1, 2, 3, 4 i 6 fins al mas de la Mora. Mas de la Mora, a la dreta el 1 i 3, a l'esquerra conjuntament amb el 2, 4 i 6, ressegueix la llera del barranc de Bel o del Requena, passat el cingle de la Roca l'Aliga, el 6 es separa a l'esquerra. El 5 junt amb el 2 i 4 segueix pel fons del barranc fins a la confluència amb el barranc de la Jonquera on es separen a l'esquerra el 2, 4. I el 5 continua a la dreta pel barranc de la Jonquera, que el deixa a l'alçada del maset de la Jonquera i es desvia a l'esquerra (Oest). Més endavant, pren la direcció Nord per arribar al mas de Marco i pujant pel barranc de n'Insa es troba amb el mas del mateix nom.

Des d'aquí, magnífiques vistes a la vall de la Pobla. Continua en direcció Oest paral·lel a la pista que ve des de Bel. Passa per l'Erreta de Bel. Deixant a l'esquerra la pista ve des de Bel, agafa l'antic sender que venint de la Pobla arriba al poble de Bel. Sortida del poble per la carretera fins trobar l'antic camí de Bel a Rossell, on s'ajunta amb el sender 2, baixa per trobar la llera del barranc de Requena o Bel i pel mas de la Mora, entra a Rossell.

SENDER 6

Fins al Mas de la Mora, mateix itinerari 1, 2, 3, 4 i 5.

Al mas de la Mora puja pel barranc de Requena juntament amb els senders 2, 4 i 5, més endavant, deixa la llera del barranc, per un sender a la dreta, antic camí de Bel a Rossell, i coincideix amb un tram del 2 i 5. Creua diverses vegades la carretera de Bel a Rossell, més endavant, s'uneix amb el 2 que ve del mas de les Cardones, abans d'arribar a Bel enllaça amb el 4 que també ve del mas de les Cardones. Magnífica vista del poble de Bel, a punt d'entrar a ell (visita recomanada), una pista surt a l'esquerra (no confondre amb la que passa pel cementeri, que forma part de l'itinerari 4). A pocs metres d'entrar a la pista, es desvia per un sender a l'esquerra, que per baix del molló de l'Assumpció ens porta fins la Pena de Bel, amb magnífiques vistes sobre la plana litoral i prelitoral, el tram superior del barranc de Cervol, nombrosos masos i les serres dels Ports de Beset, de Fredes i Boixar.

Moltes probabilitats d'observar el vol de voltors (*Gyps fulvus*) i cabres salvatges (*Capra pyrenaica hispanica*). El camí retorna durant un tram pel mateix recorregut fins que es separa a la dreta i travessant una petita vall abancalada, s'uneix a l'itinerari 4, a l'alçada del corral de les Planes.